U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudkyň JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **V. K.**, zastoupen JUDr. Evou Krausovou, advokátkou, se sídlem Antonína Dvořáka 1117, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 Az 20/2011 - 43,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce - advokátce JUDr. Evě Krausové - **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2.880 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 Az 20/2011 - 43, zamítl žalobu podanou žalobcem V. K., (dále jen „stěžovatel“), proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 17. 6. 2011, č. j. OAM-271/ZA-14-ZA 12/2010, kterým stěžovateli nebyla udělena mezinárodních ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti) je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu. b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že stěžovatel opírá podle obsahu kasační stížnosti své námitky o důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel má především za to, že v jeho případě byly naplněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Je tomu tak proto, že v případě návratu do země původu má odůvodněný strach z pronásledování ze strany armády a armádních činitelů, a to z důvodu zastávání určitých politických názorů ve státě. Tento politický názor je dán jeho negativním postojem k dalšímu působení v armádě, který vzbudil vůči němu silnou nevoli ze strany vysoce postavených funkcionářů armády. Jelikož přesto odmítl prodloužit smlouvu a setrvat v armádě, objevila se smlouva s jeho zfalšovaným podpisem, jež ho měla přinutit k tomu, aby v tomto ozbrojeném tělese setrval. Když tyto praktiky odmítl a zpochybnil platnost podpisu na smlouvě, začal na něj být vyvíjen nátlak armádních činitelů, který u něho vzbudil obavy o bezpečnost, zdraví a život. Jeho obavy se stupňovaly až do té míry, že nenalezl jiné řešení než odchod ze země původu. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud vychází z toho, že i v řízení o kasační stížnosti se jako kasační soud musí řídit dispoziční zásadou. Je provedením této dispoziční zásady, jestliže ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) soudní rozhodnutí napadá a považuje výroky tohoto rozhodnutí za nezákonné. Rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvedení skutkových a právních důvodů pak znamená povinnost stěžovatele tvrdit, že toto rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému

předpisu, který má charakter předpisu právního a toto tvrzení musí také odůvodnit. Činnost kasačního soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí) a tento soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vadu, k níž musí hledět z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má kasační soud napadené soudní rozhodnutí zkoumat, přičemž kasační soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti soudního rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud, vycházeje ze své ustálené azylové judikatury, konstatuje, že azylové řízení a udělení mezinárodní ochrany není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím; důvody pro poskytnutí mezinárodní ochrany jsou zákonem vymezeny poměrně úzce.

Podmínkou pro udělení azylu cizinci je skutečnost, že je pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod [§ 12 písm. a) zákona o azylu] nebo se opodstatněně obává pronásledování pro některý z důvodů vyjmenovaných v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování. Původcem pronásledování se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním. Za pronásledování se nepovažuje, může-li cizinec s přihlédnutím k osobní situaci nalézt účinnou ochranu v jiné části státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, v jiné části státu svého posledního trvalého bydliště, pokud se obava z pronásledování vztahuje pouze na část území státu.

Stěžovatel jako důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl obavu z potíží, které měl se svými bývalými nadřízenými v armádě, v níž pracoval jako voják z povolání, jež se ho snažili přimět k tomu, aby v této pozici dále vykonával službu, a to i za cenu zfalšovaného podpisu na smlouvě a neoficiálního obvinění ze smrti dvou vojáků, s nimiž neměl nic společného.

Stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod (není a nikdy nebyl členem žádné politické strany, nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání, pracoval jako voják z povolání až do roku 2003, aniž by se projevoval politicky). Stěžovatel proto nebyl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatelovy obavy a jeho odchod z vlasti nebyly zapříčiněny ani důvody uvedenými v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu (odůvodněná obava z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti,

příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů), ale tím, že se ho zaměstnavatel (armáda) snažil přimět k tomu, možná i za pomoci neadekvátních přístupů, aby nadále v armádě pracoval. Navíc se stěžovatel snaží svou situaci i zveličit ve snaze získat některou z forem udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel zdůrazňoval, že by mohl být ohrožen svými bývalými veliteli. V případě tvrzeného protiprávního jednání vůči své osobě ze strany armády se však ve své vlasti neobrátil na příslušné orgány (policie, prokuratura, média, ombudsman) se stížností na nezákonnosti. Občané Arménie však mohli podat stížnost k uvedeným institucím v případě protiprávního postupu policie či jiných bezpečnostních sborů. Zejména ombudsman by se takovou stížností nestranně zabýval. Orgány prokuratury pak měly na prošetření případu předloženého občanem jeden měsíc. Stěžovateli také nehrozilo pronásledování v případě návratu ze zahraniční i v případě žádosti o politický azyl (Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Arménii za rok 2009 ze dne 11. 3. 2010 a Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 12. 2010, č. j. 124799/2010-LPTP).

Nejvyšší správní soud dovozuje z obsahu kasační stížnosti, že v ní stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem jen potud, pokud jde o jeho závěry o neexistenci pronásledování podle zákona o azylu ve vztahu k ustanovení § 12 téhož zákona.

Kasační soud má za to, že stěžovatelovy obavy a jeho odchod ze země původu nebyly zapříčiněny důvody uvedenými v ustanovení § 12 písm. a) a § 12 písm. b) zákona o azylu, ale tím, že se ho armáda, u níž byl zaměstnán, snažila přimět, aby pro ní dále pracoval.

V tomto případě však nejde o pronásledování nebo o odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud musí v tomto směru především poukázat na svou judikaturu, konkrétně na rozsudek ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37, dostupný na www.nssoud.cz., podle něhož „*za pronásledování ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je nutno považovat pouze takové ohrožení života či svobody, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoliv takové negativní jevy, které státní orgány cíleně potírají a čelí jim*“. Navíc „*o pronásledování nejde ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a jejich opatření nemají trvalý a stoprocentní efekt*“ (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, č. j. 6 A 571/94 - 25, dostupný na www. nssoud.cz.).

Nejvyšší správní soud ve své judikatuře zaujal stanovisko i k případům, kdy cizinec nevyužije vnitrostátní ochrany v zemi původu proti tvrzenému bezpráví a pak se domáhá mezinárodní ochrany v zemi, v níž požádal o její udělení. Tak v rozsudku ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil, že: „*Obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu*“. V rozsudku ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, dostupném na www.nssoud.cz, pak zaujal shodný právní názor, že: „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez*

prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti".

Stěžovatel se se svými obavami a problémy, které nejsou důsledkem pronásledování ve smyslu zákona o azylu, jež vyplývaly ze služby v armádě, neobrátil na příslušné státní orgány a instituce v zemi původu se žádostí o pomoc a zjednání nápravy, ačkoliv to bylo možné. Již z tohoto důvodu proto nelze chování nadřízených armádních činitelů podřadit pod zákonem vymezené důvody pro udělení mezinárodní ochrany.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování postupoval ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věta první s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Stěžovateli byla usnesením krajského soudu ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Eva Krausová. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky, náleží ustanovené advokátce odměna za jeden úkon právní služby (ohlášení a odůvodnění kasační stížnosti ze dne 29. 5. 2012) v částce 2.100 Kč, a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky i náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč za jeden úkon právní služby, celkem tedy částka 2.400 Kč. Jelikož zástupkyní stěžovatele je advokátka, která je plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšuje se částka 2.400 Kč o částku, která odpovídá příslušné sazbě daně, jež činí 20 %, tj. o částku 480 Kč. Celková částka 2.880 Kč bude zástupkyni stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2012

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu